

LÄNSSTYRELSEN

Stockholms län

Planeringsavdelningen

Enheten för kulturminnesvård

Handläggare

1:e byråsekreterare

Henric Falkman

785 42 44

BESLUT

Datum

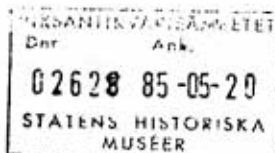
1935-05-13

Ert datum

Beteckning

11.392-81-84

Ert beteckning

Byggnadsminnesförklaring av hangar- och verkstadsbyggnad m m vid Täckå Udden, fastigheten Lidingö 5:7, Lidingö socken och kommun

Svensk Flyghistorisk Förening har 1984-05-03 ansökt om byggnadsminnesförklaring av rubricerade byggnader och anläggningar.

Byggnadsnämnden har enligt yttrande 1984-08-28 tillstyrkt byggnadsminnesförklaring.

Byggnaderna och anläggningarna på Täckå Udden uppfördes av den kände uppfinnaren Carl Rickard Nyberg (1858-1939), som hör till det svenska flygets pionjärer. Från slutet av 1800-talet och fram till omkring 1910 gjorde Nyberg åtskilliga konstruktioner och experimentfarkoster i syfte att åstadkomma praktiskt användbara flygmaskiner. För ändamålet lät Nyberg bygga en hangar jämte experimentverkstad i anslutning till sin bostad Täckå Udden vid Grönsta på Lidingö.

Hangaren, som uppfördes 1908, var den första som byggdes i Sverige. Genom sin tidiga tillkomst hör Täckå Udden även internationellt sett till de äldsta markanläggningarna i motorflygets historia. I hangaren och verkstaden gjordes betydelsefulla experiment i syfte att framställa lämplig drivkälla (ångmaskin) för flygplan samt konstruerades propellrar och styrsystem. De första vind-tunnelproven i Sverige utfördes här av Nyberg.

Byggnadens arkitektoniska utformning är märklig i flera hänseenden. Gaveln mot sjösidan var byggd som en port som kan föras ut åt sidan på gejdrar och skenor. Hangarbyggnadens tak är unikt och utformades efter Nybergs beräkningar för att åstadkomma aerodynamiskt gynnsam vindströmning till det stora vindkraftverket på taket.

Vid Täckå Udden utfördes i februari-mars 1913 även de första lyckade vinterflygproven i Sverige.

Eftersom byggnaderna och anläggningarna bevarar minnet av historiskt betydelsefull händelse och egenarten hos gången tids byggnadsskick och med hänsyn därtill är att anse som synnerligen märkliga förklarar länsstyrelsen med stöd av 1 § lagen om byggnadsminnen SFS 1906;690 1976:440) dessa byggnader och anläggningar för byggnadsminne.

Utän avgift

LÄNSSTYRELSEN • 1979-03 25 000 80 7 ANV

Postadress
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Besöksadress
Hantverkargatan 29

Telefon
08 - 785 40 00

Postgironkonto
3 51 72 - 6

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter som Ni godtagit.

- ./.
- 1 Byggnaderna och anläggningarna nr 1-7 på bifogad karta får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
 - 2 I hangarbyggnadens inre (nr 1) får inte göras ingrepp i stomme eller ändring av rumsindelning. I det rum som kryssmarkerats på bilagda karta får inte göras ändring av eller ingrepp i fast inredning (Bilaga 1).
 - 3 Byggnaderna och anläggningarna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
 - 4 Det område kring byggnaderna och anläggningarna som markerats på bifogad karta får inte ytterligare bebyggas. Det skall hållas i sådant skick att byggnadernas och anläggningarnas utseende och karaktär inte förvanskas. (Bilaga 1).
- ./.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter anses nödvändig för att byggnaderna och anläggningarna skall vara till nytta eller om sådan ändring annars kan anses befogad av särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 § byggnadsminneslagen meddela tillstånd härtill.

Enligt 14 § tredje stycket samma lag gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

./.

Besvär till kammarrätten enligt bilaga 4 (formulär A).

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit byråchef Mats Larsson, beslutande, 1:e antikvarie Carl-Henrik Ankarberg, länsassessor Karl Henrik Ziefvert samt 1:e byråsekreterare Henric Falkman, föredragande.

Mats Larsson

Henric Falkman

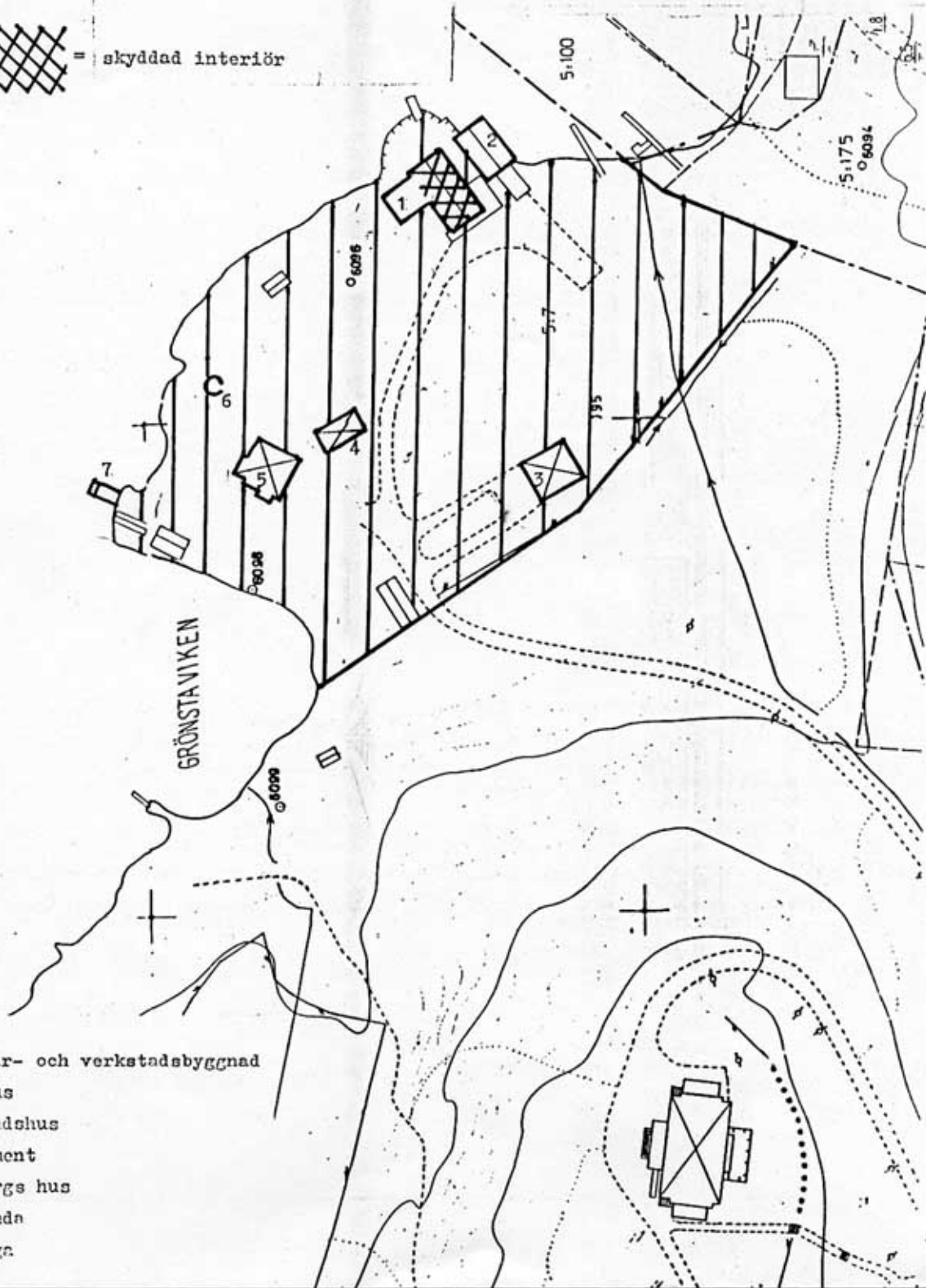
Kopia till:
akten

enheten för kulturminnesvård, 2 ex
byggnadsminnesregistret med lagakraftsbevis
plankansliet, KHZ
riksantikvarieämbetet och statens historiska museer
riksantikvarieämbetet och statens historiska museer med lagakraftsbevis
byggnadsnämnden i Lidingö kommun
kulturnämnden i Lidingö kommun
planenheten
Stockholms stadsmuseum, läns museibyran
Stockholms läns hembygdsförbund, Box 20031, 104 60 STOCKHOLM
Svensk Flyghistorisk Förening, Box 308, 101 24 STOCKHOLM
Fastighetsregistermyndigheten, (lantmäterienheten, med lagakraftsbevis)

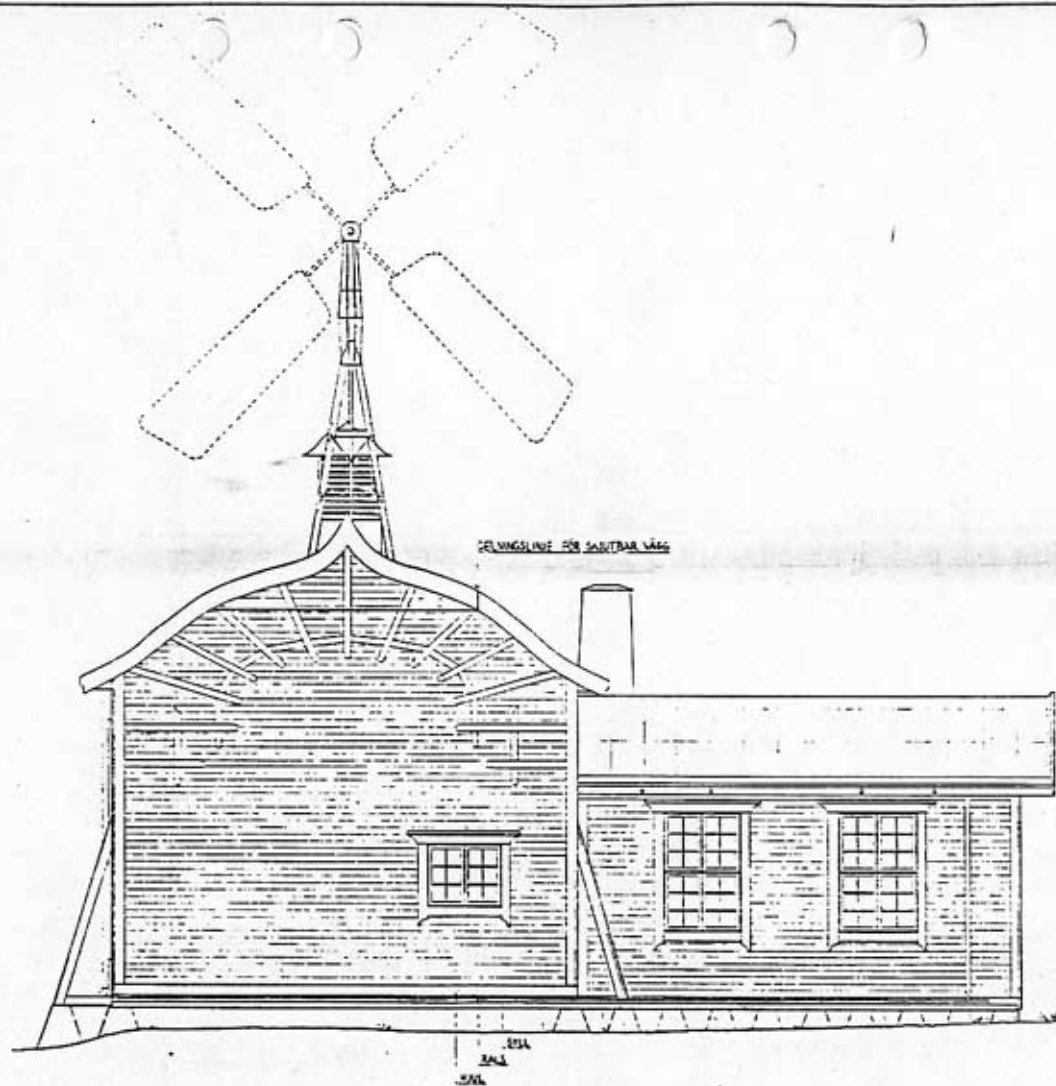
Tillhör länsstyrelsens Stockholms län
beslut 1985-05
dnr 11.392-81-84

 = skyddat område

 = skyddad interiör

1. Hangar- och verkstadsbyggnad
2. Båthus
3. Bostadshus
4. Logement
5. Nybergs hus
6. Rotunda
7. Brygga

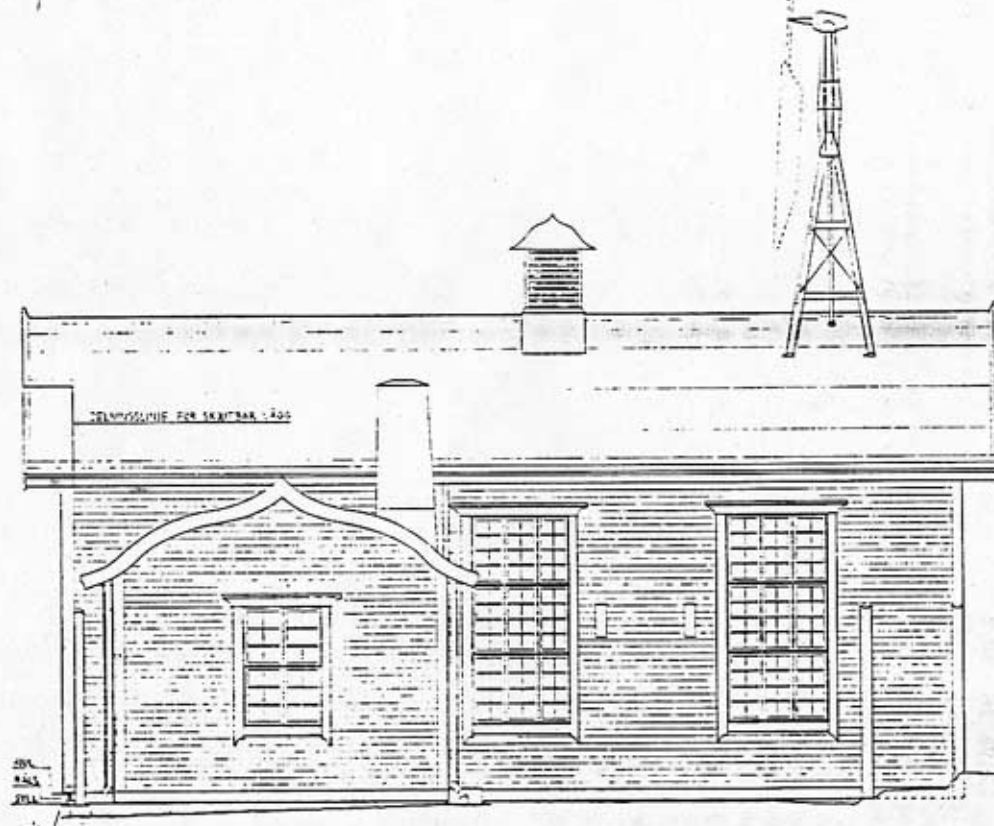

FASAD MOT NORDÖST

Bilaga 2
 Tillhör Länsstyrelsens
 Stockholms län bectut 1985-05-
 dnr 11.392-81-84

TÄCKA UDDEN
 HANGAR OCH VERKSTAD
 UDINGÖ KN UDINGÖ SN
 UDINGÖ S7
 FASAD MOT NORDÖST
 UPPMÄTNINGSRITNING FÖR
 LÄNSANTIKVARIEN I STOCKHOLM
 SKALA 1:50
 JÖHAN HÄRNBY JUNI 1934

FASAD MOT NORDVÄST

Bilaga 3
 Tillhör Länstyrelsens
 Stockholms län beslut 1985-05
 dnr 11.392-81-84

TÄCKA UDDEN
 HANGAR OCH VERKSTAD
 LIDINGÖ KM LIDINGÖ SN
 LIDINGÖ S7
 FASAD MOT NORDVÄST
 UPPMÄTNINGSRITNING FÖR
 LÄNSANTIKVARIEN I STOCKHOLM
 SKALA 1:50
 JOHAN HARNESBY JUNI 1984